

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolalaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 45 • Perjantaina 12. marraskuuta 2004

55. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 1 €

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISelta**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Tuttuja vieraita

Liisa Pullinen on ylpeä karjalaisista juuristaan

Kuka olet ja mitä Sinulle kuuluu?

Olen Liisa Annikki Pullinen ja syntynyt kesällä 1940 Karstulassa. Vanhempani Mikko ja Katri Poutanen ovat kotoisin Kurkijoen Tervusta. Olen heidän lapsistaan toiseksi vanhin. Veljeni Erkki on tullut tutuksi Kurkijokelaisen lukijoille monista kirjoituksistaan.

Sisaristani Eeva on syntynyt Kurkijoella silloin, kun perhe pääsi hetkeksi takaisin kotiin jatkosodan syttyä. Sisareni Leena ja Aino ovat paljasjalkaisia vampulalaisia. Evakkomatkojen jälkeen lapsuus- ja nuoruusvuoteni kuluivatkin Vampulassa, mistä sitten aikanaan lähdin maailmalle.

Avioituttuani Eero Juhani Pullisen kanssa muutin Tampereen seudulle Lempeälään. Täällä olemme asuneet samalla paikalla jo runsaat 35 vuotta. Meillä on yksi tytär. Hän asuu perheineen melko lähellä meitä. Heillä on 4- ja 6-vuotiaat pojat.

Minkälaista työtä olet tehnyt ja missä?

Ompelualan opintojen jälkeen olin alan opettajana muun muassa Nurmeksensevankelisella kansanopistolla. Lähetänkin tässä yhteydessä Eino ja Marjatta Orpanalle terveisii Espooseen. Heihin tutustuin Nurmeksessa.

Ohjasin myös erilaisia ompelualan kursseja joitakin vuosia. Varsinaisen elämäntyöni tein kuitenkin itsenäisenä yrittäjänä. Kol-

”Evakkoon lähtevät lapset itkivät veneessä ja Tervuun jääneet kissanpennut rannalla”

Varhaiskevään päivänä 2003 suku koolla kotipihallani Kuljussa. Vasemmalta Aino- ja Leena-sisareni, Katri-äiti, Eeva-sisko, Erkki-veli ja minä. Tyttärenpoikani Onni on jo kyllästynyt ja vilistää pois päin.

misenkymmentä vuotta pyöritin omaa ompelimoa. Nykyään olen jo varsinaisen yritykseni lopettanut, mutta ompelu on edelleen mieluisin harrastukseni.

Mitä karjalaisuus Sinulle merkitsee?

Koska juureni ovat Karjalassa, olen karjalainen. Nykyisin siitä on lupa olla jopa ylpeä. Miten se ilmenee, on sitten jo eri asia. Kumpi lie vaikuttanut enemmän, verenperintö vai satakuntalainen kasvuympäristö?

Perinteitä ylläpidän pu-

Navetan kivijalka sortuu hiljalleen. Täällä Poutasen perhe asui viimeksi yli 60 vuotta sitten.

Sisäsiyuilla TÄNÄÄN

Seuratoimintaa, sivulla 3

Suomen laivasto, sivulla 4-5

Mäntii rotinoil, sivulla 5

Piiloleikki loppunut, sivulla 6

Solovetskin luostari, sivulla 7

Reino Markkulan laulu, sivulla 8

humalla omaa murretta ”kotikielenä” ja tietysti laittamalla karjalaisia perinneruokia: lihapaistia, piiraita, lanttukukkoa yms.

Oletko käynyt kotiseutumatkoilla?

Kotiseutumatkoja olen tehnyt useita, ensimmäinen tehtiin vuonna 1992. Mennessä ajateltiin, että mennään nyt, niin tuleepahan sielläkin käytyä.. Mutta takaisin tullessa suunniteltiin jo seuraavaa matkaa. Joku kumma vetovoima tuolla paikalla on – ympäristön ankeudesta huolimatta. Ehkä ne juuret ovat niin syvällä Tervun kalliassa, etteivät ne kerralla aukene, vaan on mentävä aina uu-

delleen ja uudelleen.

Poutasen mäellä ei ole kuin osa navetan kivijalkaa jäljellä. Tuvan ja saunan paikalla ovat tiilikasat. Maisema on kuitenkin sama kuin ennenkin.

Menneenä kesänä emme enää päässeet pihaan asti, sillä paikalliset olivat laittaneet puomin eteen ja vartioivan tien päähän. Vartijaa ei näkynyt, mutta emme uskaltaneet puomia ylittää.

Kerro muistojasi Karjalasta ja evakkomatkoista

Evakkomatkojen muistot minulla ovat tietenkin vähäisiä, koska olin niin pieni. Muistan pakkaamis-

JATKUU SIVULLA 4

Aurinko pilkisti löytöliiterin nurkkaan

Usein kysellään iäkkäältä ihmiseltä hänen pitkän ikänsä salaisuutta. Eikä siinä monestikaan ole mitään erikoista. Aivan tavallista arkipäiväistä touhua ja puurtamista vaan, iloineen ja suruineen.

Nyt minä kerron monenmoisest kolhut taipaleellaan kokeneesta ”vanhuksesta,” joka voi päivä päivältä aina vain paremmin.

Paras lienee aloittaa aivan alusta, ihan sieltä syntytystapahtumasta. Se lienee ollut jompi kumpi Ris-

tolainen, Lapinlahden kylästä Kurkijoelta. Eihän se tietenkään vuorenvarmaa ole, mutta melkein. Ristolaiset päättivät myydä koko tekeleensä pois heti tuoreeltaan, niitä kun kuleksi jo omissa nurkissa ihan tarpeeksi. Olivat myyneet ennenkin useita kappaleita, eihän ne kaikki omiin nurkkiin sopineet.

Jotta tätä ei nyt kukaan luulisi miksikään kauhtarinaksi, pieni selitys lienee paikallaan. Tämä vanhus on tuoli. Tuiki tavalli-

nen vanhanaikainen tuoli, joka oli jo päättynyt antikvariaatin pimeimpään nurkkaan odottamaan kohtalonsa täyttymystä.

Taiteilija Maria Pulkkinen, ystäväni jo vuosien takaa, tuli auringonpilkahduksena kurkistaneeksi juuri siihen lokoseen ja niin se tuoli vaihtoi omistajaa. Maria huomasi tuolin pohjasta tekstin: Helmi Jussilainen, Lapinlahti, Kurkijoki.

Siitä lähti asia rullamaan. Maria soitti minulle ja oli halukas saamaan lisä-

tietoja mahdollisimman paljon, kun tiesi minunkin olevan Kurkijoen tyttöjä. Lupasin avittaa jos löydän jotain valaisua asiaan.

Löysinhan minä. Tavasien Kurkijoki Kylästä Kylään -kirjan Lapinlahden osalta, sieltä löytyi Helmi ja Maria Jussilaisen nimet ja että he olivat olleet pyhäkoulunopettajia. Lähellä heidän kotiaan oli kaksi Ristolaisen taloa, joissa molemmissa valmistettiin huonekaluja. A, vot! Lisäksi piirsin Lapinlahden kartan ja

merkkasin talotkin kohalleen, siinä se sitten oli tuolin synnyinseutu. Eikä sitä koskaan tiedä, mitä Pulkki-

sen Maria vielä keksii asialle tehdä, ideoita häneltä ei puutu, olen sen matkan varrella tullut huomaamaan!

Jos tuo tuoli osaisi puhua, mitä sillä olisikaan kerrottavanaan. Kuinka monissa vesi- ja räntäsaateissa se joutui seisomaan taivasalla ennenkuin pääsi taas silloisen omistajansa hoiviin.

Ja nyt sitten - adoptoituna uuteen kotiin ja hellään hoitoon - tuolin ihana vanhuus.

Onerva

12.11.2004

Isät ja isiemme isät

Vietämme ensi sunnuntaina Isänpäivää. Väis-tämättä ajatukseni kiirivät esi-isieni maille Kurkijoelle, Karinaiisiin, Loimaan Metsämaalle ja Köyliöön. Ainakin noilla paikoilla esi-isäni on elänyt ja niiden hautausmaihin sittemmin haudatu. Oma isäni kuitenkin vielä elää ja voi hyvin. Hänet voin tavata aina, kun on tarvis.

Isäni Risto syntyi Kurkijoen Otsanlahden kylässä Anton ja Hilma (s. Taskinen) Hartikan perheen viidenneksi lapseksi vuonna 1922. Asuinpaikkana oli Hartikan ryhmän Alatalo ja syntymäpaikkana sauna. Isän neljästä vanhemmasta sisaruksesta peräti kolme on vielä joukossamme. Perheen nuorin pikku Eeva kuoli Kurkijoella ja vanhin lapsista eli Helmi-tytär noin 50-vuotiaana perheenemäntänä Metsämaalla.

Isä on sittemmin antanut oman uhrinsa itsenäiselle isänmaallemme haavoittumalla jatkosodan aikana. Hän joutui pitkään olemaan sairaalassa kantapäähän haavoituttuaan, mutta on pystynyt elämään vammastaan huolimatta täyden ja työn-

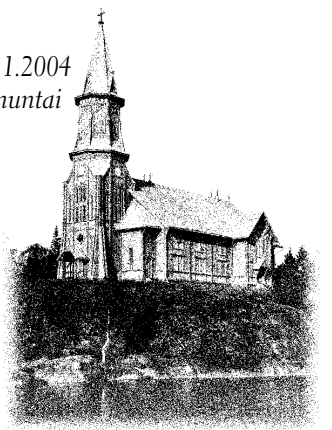
täyteisen elämän. Eikä hän maltaisi vieläkään lopettaa touhujaan, vaan ajaa autollaan lähes päivittäin 15 kilometrin matkan omalle maatilalleen. Siellä on jos jonkinlaisia projekteja, joita pitää hoitaa. Sellaisia teräసుkkoja Kurkijoen maille on kasvanut sukupolvesta toiseen.

Joudun tänä viikonloppuna jättämään jäähyväiseni kummi-isälleni eli Kummienolle, kuten häntä olen koko ikäni kutsunut. Hän sai elää pitkän elämän. Myös hän oli sotaveteraani. Häntä kiinnostivat sota-ajan asiat, olihan hän ollut itse mukana. Kerran taas saatuaan lahjaksi jonkun uuden sotakirjan hän sanoi: ”Ihmettelen, miksi saan niin paljon sotakirjoja: minähän olen rauhan mies.” Niin juuri. Meidän rakkaat sotaveteraanimme olivat ja ovat mitä suurimmassa määrin rauhan miehiä. Jospa mekin kaikki, jotka emme ole sota-aikaa joutuneet näkemään, aina muistaisimme olla rauhan miehiä ja naisia.

Toivotan oikein hyvää Isänpäivää kaikille isille ja ukoille!

Raija Hjelm

Hartaus sunnuntaiksi 14.11.2004
Isänpäivä, Valvomisen sunnuntai

Iskä on tärkeä juttu

Minulla on neljä lasta, kolme poikaa ja tytär. Kun lausun jotain isänä olemisesta, en siis ole asiassa ihan kokematon. Lasten näkökulmasta isällä ja äidillä näyttää huoltajana olevan erilaiset roolit. Äidiltä odotetaan yhtä, isältä toista. Se mitä nuo asiat ovat, ovat yllättävästi enemmän perinteisten mies-nainen -roolimallien mukaisia kuin vanhempien todellisiin ominaisuuksiin liittyviä.

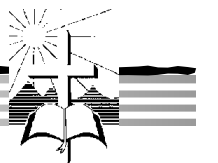
Uskon olleeni aika lailla sellainen uudenmallinen pehmöisä. Olen syöttänyt vellit ja puurot, vaihtanut vaipat, vienyt hoitoon, nukuttanut päiväunille, lukenut iltasadut, siivonnut oksennuksia. Olen sisällyttänyt isänä olemisen tapaani paljon niitä asioita, joita äidit perinteisesti suomalaisteköissä tekevät. Nyt kun kolme lastamme ovat jo aikuisia ja neljäskin murrosiässä, he kääntyvät kaikesta huolimatta isän puoleen perinteissä miesten näkökulmiin kuuluvissa asioissa ja toisaalta äitinsä puoleen perinteiseen naisrooliin kuuluvissa asioissa. Minä kuulen lastemme seurustelumurheet vasta vaimoltani. Äidilleen lapsemme tuollaiset murheensa kertovat, eivät minulle, vaikka olen kuinka ollut mielestäni aktiivinen pehmöisä. Äidiltään he pyytävät rahaa vaatteisiin. Hänelle he kertovat ystäviensä ongelmista.

Minua tarvitaan silloin, kun pitää sörvata tekstiä työnha-kua varten, kaivataan DVD-laitetta tai jokin heidän lukemansa kirja on innostanut uusiin oivalluksiin. Vaikka en pidä itseäni ollenkaan perinteisenä automiehenä, pojat kutsuvat minut ”ottamaan tyyppiä” uusimmalla hankinnallaan. Äidin kanssa neuvotellessaan siitä, kuka maksaa vakuutuksen, isältä kinutaan rahat talvirenkaisiin. Ylipäätään isänä oleminen on mukava juttu. On kivaa olla jollekin tarpeellinen. Tunnen iloa, kun olen aikuisille lapsilleni ”meidän ukko”. Tunnen tyytyväistä olemassaolon iloa, kun saatan sanoa lapsilleni: ”Kyllä isä hoitaa sen jutun!”

Jouluseimet ovat olleet eurooppalaista kulttuuriperinnettä jo lähes vuosituhannen ajan. Isänpäivän näkökulmasta seimissä on mielenkiintoista tapa, jolla äiti Maria ja isä Joosef niihin sijoitetaan. Pyhä Äiti on lapsen kanssa tietenkin seimasetel-man keskuksessa. Oikeaoppinen tapa on sijoittaa Joosef taustalle. Kristillinen maalaustaidekin esittää Joosefin usein hämil-lisen näköisenä, hieman ulkopuolisena. Sellainenhan miehen ja isän rooli perheissä kovin usein edelleenkin on. Hieman poissaoleva, taustalla, sivusta seurailija.

Olisiko meidän miesten jo korkea aika kääntää tässä suhteessa sivua, ryhtyä aktiivisemmiksi, antaa itseämme enemmän lapsillemme, perheellemme? Kaikki voitaisivat. Antaessaan näet saa.

Esa-Matti Peura

Sanan Voimaa

12.11. Te kyllä tarkoititte minulle pahaa, mutta Jumala käänsi sen hyväksi. Hän antoi tämän kaiken tapahtua, jotta monet ihmiset saisivat jäädä henkiin. 1. Moos. 50: 20
13.11. Olkaa toisianne kohtaan ystävällisiä ja lempeitä ja antakaa toisillenne anteeksi, niin kuin Jumalakin on antanut teille anteeksi Kristuksen tähden. Ef. 4: 32
14.11. Jonkin ajan kuluttua toisetkin saapuivat sinne ja huusivat: ”Herra, Herra, avaa meille!” Mutta hän vastasi: ”Totisesti, minä en tunne teitä.” Valvokaa siis, sillä te ette tiedä päivää ettekä hetkeä. Matt. 25: 11-13
15.11. Herra, sinä olet meidän turvamme polvesta polveen. Jo ennen kuin

vuoret syntyivät, ennen kuin maa ja maanpiiri saivat alkunsa, sinä olit. Jumala, ajasta aikaan sinä olet. Ps. 90: 1-2
16.11. Me katoamme kuin uni aamun tullen, kuin ruoho, joka hetken kuokistaa, joka vielä aamulla viheriöi mutta il-laksi kuivuu ja kuihtuu pois. Ps. 90: 5-6
17.11. Valmistaudu kohtamaan Jumalasi, Israel! Katso, hän on muovannut vuoret ja luonut tuulen. Hän ilmoittaa ihmisille tahtonsa. Aam. 4: 12-13
18.11. Hän tekee aamunkoiton ja yön pimeyden, hän kulkee maan kukkuloiden yli. Hänen nimensä on Herra, Jumala, Sebaot. Aam. 4: 13

Veteraani-isille

Sinä vuonna, kun sota loppui, minä synnyin
Et nähnyt syntymääni
Olit sairaalassa miinan runtelemana

Kun opin ymmärtämään, Kerroit sotien kauhuista
Opin rakastamaan isänmaatani,
Jonka te, sotien tuhannet veteraanit,
Taistelitte vapaaksi henkenne uhalla

Sinulta, isä, sain perinnöksi vapaan maan
Rakkauden ruiskaunokinsiniisiin järviin
Sinivalkoisin niittyihin
Sinulta, isä, opin kunnioituksen itsenäisyyspäivään,
Jolloin nostan lipun salkoon
Sinun ja muiden sotiemme veteraanien kunniaksi

Kiitos, isä, sinulta sain perinnöksi vapaan maan

Tuula Simola

NIMIPÄIVÄT

pe 12.11. Virpi
la 13.11. Ano, Kristian
su 14.11. Iiris
Isänpäivä

ma 15.11 Janika, Janita
ti 16.11. Aarne,
Aarno, Aarni
ke 17.11. Eino, Einari
to 18.11. Tenho, Jousia
pe 19.11. Elisabet, Liisa
la 20.11. Jalmari, Jari
su 21.11. Hilma
ma 22.11. Silja, Selja

Muistettavaa

– Turun Karjalainen Näyttämö esittää näytelmän Rapsodia Paake-lin kylästä (hieman lyhennettynä) Turun Karjalatalolla, Itäpellontie 2, tiistaina 16.11. klo 19. Liput 8 euroa, sis. väliaikakahvit. Kesto noin 1,5 tuntia. Tied. Helena Aro puh. 040-703 3120.

17.11.04 Kurkijokimuse-olla järjestetään jälleen

VALOKUVA-TALKOOT

klo 11-17. Ohjelmassa on kuvien järjestämistä ja kiinnittämistä taustapahveille. Työn lomassa tarjotaan kahvia ja pientä syötävää. Tervetuloa mukaan myös uudet talkoolaiset! Ennakkoi ilmoittautumista pyydetään puhelimitse 050-403 6050/Maria Kaup-pinen tai sähköpostilla kurkijokimuseo@auria.net

Pieni tarina

Olipa kerran Lukutoukka. Sillä ei ollut kaveria. Se lähti kävelylle. Se käveli ja käveli. Yhtäkkiä se näki kirjan. Se otti sen käteensä ja jatkoi matkaa. Se tapasi matkallansa pienen toukan. Ne ystävästyivät. Lukutoukka luki sille kirjan.

Kirj. Lotta Nuorala,
9 v. Puolanka

Kokouksia

Mustialan Yhteismetsän osakaskunnan varsinainen kokous

pidetään ke 24.11.2004 klo 10.00. Loimaan Seudun Osuuspankin kokoustiloissa. Käynti Väinämöisenkatu 6 B ovesta. Kokouksessa käsitellään ohjesäännön 7 §:n määräämät asiat.

Hoitokunta

Kukkia Isälle!

- Kauniit kimput
- Hyvät valikoimat ruukkukasveja

Puutarhurinkatu 1 - 3, LOIMAA
(02) 762 2528

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Vesikoskenkatu 13 As 21, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vas-tuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sat-tuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu 60 centtiä/mm + alv 22 %
Muut sivut 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alen-us. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse an-nettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Il-moitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä. Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksoisnumeroita juhlapyhien aikoihin. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

150 VUOTTA SITTEN...

N:o 45. Lauantaina marraskuun 13. p:nä 1954

KARHUJAHTI OTSANLAHDELLA.

Karhujako meidän kylässä? — eihän toki! Sellaistahan ei muista vanhimmaakaan henkilöt! Niin — ei vanhat, mutta muuttamat — —

Mies tässä suotta jaarittelemaan ja paperia haaskaamaan, kerron sen selaisena kuin se eteeni tuli.

Oli talvi telossa, maa oli jäänytyn sen verran, että lumi oli jo pysynyt muutaman päivää. Sukset ja kelkat olivat jo ahkerassa käytössä, kuten lapsilla on nykyäänkin ensi lumen tulua. Eräänä varhaisena sunnuntai-aamuna lähdimme sukia liukastaamaan. Ne olivat edellisena iltana paahdettu saunan uunin edessä sen lämmityksessä, ja kuumina tervaa tihkuvina kiireesti viety salvalmen rakoon painamaan. Nyt niissä oli kärjet pystyssä, että ne näkyi selvästi uudessa pehmeässä lumessa, vaikka olisi esempikin vajonneet. Päivän kireiset mäenlaskut ja hiihtokilpailut vaativat tietysti oman erikoisvalmistelun. Kuten tunnettuja, on isäni paahdettu sukia uudeksi pehmeällä vitilumella aika huono luistamaan, ja niin mekin hankailimme niitä ensiksi pihalla sekä niissä monissa rinteissä, joita siinä ympärillä oli aika runsaasti. Pihahan siinä luistoa tulkii ja niin lähdimme välttämättä tietä pitkin, ja pois pihalampon valaisemasta piiristä. Merimme

niin kuin pikkupojat vain Haapavedellänsillään ikänä pääsivät. Ei siinä turhia sivuille vilkuiltu.

Mutta tulimme tien varrella olevien väjännänteiden kohdalle, antoivat vanhemmat veljet merkin, että suu poikki ja kaarto vasempaan, sieltä viikeltiin kotiin päin. Pihalla lampun luona sain kuulla jotain joka sai minutkin väkilemaan valopörrin rajaa ja nurkkien varjoihin, kuin vain ei olisi housut hieman vapiseet. Lyhyt neuvottelu ja suunnitelma. Päätös: Heti hyökkäykseen ja äiti saa nahkan säikyn viereen matoksi ja sen on karhun nahka.

Kamarin seinällä roikkui isän Amerikasta tuoma Westminster, mutta lupaa siihen ei saa, sen tiesimme, eikä salaa uskaltanut ottaa.

Niinpä minä sain halkokalkkita kou-raani ja niillä piti ensiksi heittää, että se peto lähtee liikkeelle. Seuraava veti sai pitkän terävipäisen rinnan, jolla hän keihästää heti kun vain ylettyy.

Vanhin veti otti kirveen, jolla hän tekee lopusta selvää, ettei mene läht pilalle.

Tunsimme jo kuinka maukasta karhun liha voi olla kuin uunipaistina pörräkan kanssa.

Ja entäs mitä sanoo naapurit ja kylän pojat? Tietysti uutinen luetaan myös lehdestä ja voi jos on ihan ka-vakin.

Niin mielikuvitus löi heti eteenme sarjakuvia ja pelko alkoi haistua yhtä pian kuin oli tulla. Sukset ja-tettiin kaiken varalta kauemmaksi, sillä ne olisivat tällä vaan, jos sattuisi kire tulemaan. (Jatku).

Puuriikka

Tapahtuma-kalenteri

Karjalan Liiton ja sen jäsenseurojen tilaisuuksia vuonna 2004

Tilaisuudet Karjalatalolla Helsingissä ellei toisin mainittu. Karjalan Liitto ry, Käpylänselä 1, 00610 Helsinki, puh. 09-7288 170

Marraskuu

- 12.11. Muistat sie -esitys
- 13.11. Pitäjäpäivä
- 13.11. Voden ruoka ja leivonnainen
- 13.11. Toiminnansuunnitelutilaisuus, Etelä-Pohjanmaan piiri
- 14.11. Nuori mylläri -näytelmän esitys
- 16.11. Toiminnansuunnitelutilaisuus, Kuopion piiri

Hajamielinen isä

Vanhaa miestä vastaan käveli tutunnäköinen mies. - Hyvää päivää, nuorimies. Mitä teille kuuluu? - Mutta, isä, minähän olen sinun poikasi. - Aivan niin, poikasen. Mitä isällesi kuuluu?

Kirjailijat

- Maailma taitaa ymmärtää kirjojeni tason vasta kuolemani jälkeen, sanoi kirjailija toiselle. - Totta! Ja silloinhan sinä olet jo turvassa.

Englanti-Turku - sanakirjasta poimittua

Connecting People = Oleks pahas paikas? Make love, not war = Ann ny pikkase äläkä rähjä First Clas = Pirun kallis Home sveet home = Ei maar mää lähren kotti Sorry? = Hä? So? = Kui? Please! = Toss o! Show must go on = Puulaaki kaatus Show business = Komeljanttere See you later = Men sääki kottis vaa Sorry, I don't speak English = Puhuisit sääki suame vaa

Tiistai-illan kuulumisia

Aloin pitkästä aikaa kirjoittaa teille, jotka vielä luette Kurkijokelaista. Halusin kertoa, että olen hengissä ja jaksankin aika hyvin korkeasta iästäni huolimatta. Tänäankin haravoin pihasta yhdeksän isoa säkiliistä lehtiä ja vein ne kompostiin.

Söin lounasta ja innostuin laittamaan sämpylätai-kinan. Sekin on nyt leivottu ja paistettu. Pihalla laitoin havuja monivuotisten kukkien juurten päälle, sillä talvi tulee kohta. Hämärää riittää, illalla jo klo 17:n aikoihin pitää sisällä laittaa valot päälle.

Viime maanantaina kävin metsässäni leimuulla, jotta metsämies osaisi tehdä minulle halkoja haluamistani puista. Kotona sitten päätin ne halot moottorisahalla ja halkaisen kirveellä pieniksi, jotta mahtuvat hellaan ja uuneihin.

Kerran viikossa käyn kaupassa. Olen tyytyväinen, kun saan tehdä matkan

taksilla edestakaisin, eikä se maksakaan kuin viisi euroa. Tulee kaiketi kun-nalle halvemmaksi, kun järjestävät kyydin, niin ei huoli lähettää minulle vielä avustajaa. Kuulun Eläkeliiton Satakunnan piirin laulukuoroon. Seuraavat harjoitukset ovat Eurassa, kaipa saan sinnekin kyydin. Kuulun myös Rauman seudun rintamanaisiin. Meillä on oma joulujuhlamme, johon minulta on jos pyydetty runotkin.

Halusin näin teille kertoa, millaista on yksin eläminen kahdeksan kilometrin päässä keskustasta. Olen kaikesta kiitollinen tuonne ylöspäin. Sieltä meille annetaan elämäni-ka, terveys ja järkikin siinä sivussa. Näin sitä eletään päivä kerrallaan. Onhan minulla toki ystäviä, joille voin soittaa ja jotka soittavat minullekin joskus.

Nyt lähetän vain terveisiä kaikille niille, jotka tämän jutun lukee, sekä tu-

Syksyn tuuli

Sehän riipi lehdet puista, riepotteli yli pihan. Siinä olikin haravointia, kun vaahterankin lehtiä kahdeksan isoa säkiliistä vein kompostiin.

Enkä suinkaan haravoinut puutarhasta, siellä saavat mädäntyä pensaitten juurille.

Kun elää yksin

On tehtävää riittämiin, metsään mene en puita kaatamaan, sinne pyysin metsämiehen. Maksan palkan, kuinkas muuten.

Kotiin kun ne saan ja pienin ja peitän, keväällä ne suuliin kannan. Talvella moottorisahalla ne katkon, ja lapeiksi kirveellä halkenen hellaan ja uumiin sopiviksi. Näin sitä elää yksinäinen.

tuille että tuntemattomillekin. Olemmehan Karjalasta kaikki lähteneet tai ainakin näiden jälkeläisiä.

Näin Annakaisa tällä kertaa.

Hiitolan Pitäjäseura jälleen Karjalaisseurojen Satakunnan piirin voittajana

”Kyllä sitä passaa kaikille haastaa...”

Nyt jo toisena vuotena peräkkäin palkittiin Hiitolan Pitäjäseura Satakunnan piirissä toimintakilpailun parhaana ja aktiivisimpana seurana. Tämä upea saavutus ei suinkaan ole yksistään ”päällystön” ansiota, vaan meistä ihan jokainen on ollut osaltaan näitä pisteitä kartuttamassa. Siitä kuuluu kiitos meille kaikille.

Pisteitä seuroille kertyy paitsi tilaisuuksien järjestämisestä niin myös niihin osallistumisesta. Voimme ollakin tyytyväisiä siitä, että olemme onnistuneet järjestämään sellaisia tilaisuuksia ja tapahtumia, mitkä ovat kiinnostaneet mahdollisimman monia.

Myös jäsenmäärämme on tällä 2000-luvulla lisääntynyt tuntuvasti, ja uusia jäseniä on liittynyt seuraan 142, poistuma seurasta on alle 20 henkilöä. Seuramme jäsenistöön kuuluu ennen sotia syntyneitä 142 ja vuoden 1945 jälkeen syntyneitä 92 henkilöä. Vanhin jäsenemme on 87-vuotias ja nuorin vasta 1,5-vuotias. Seuraamme kuuluu myös useita ei-karjalaisjuurisista henkilöitä, mistä olemme myös hyvin iloisia.

Toivottavasti jatkossakin pystymme tarjoamaan mahdollisimman vaihtelevaa ja kiinnostavaa toimintaa, johon nuorempikin polvi tulisi mukaan. Vastuu

karjalaiskulttuurin säilymisestä kuuluu luonnollisesti myös vanhemmille, että he saisivat siirrettyä lapsiinsa ja lastenlapsiinsa kiinnostuksen näiden omiin karjalaisiin juuriin. Teistä ja meistä riippuu, pystymme-

kö tekemään ”hattutempun” ja säilyttämään seurassamme tämän mukavalta tuntuvan suunnan, mikä on eteenpäin.

” Pietäähä ielleeki yhteyksiä.”

Raija Laaksonen

Karjalaisseurojen Satakunnan piirin kymmenen kärjessä:

Hiitolan Pitäjäseura	637 pistettä
Porin Karjala-Seura	468
Noormarkun Karjalaseura	361
Huittisten Karjalaiset	312
Uvilan Karjalaseura	213
Kokemäen Karjalaiset	202
Eurajoen Karjalaseura	177
Ahlaisten Karjalaiset	156
Säkylän Karjalaseura	126
Rauman Karjalaiset	80

Karjalaisseurojen Satakunnan piirin varapuheenjohtaja Reino Aikää (vas.) sai ilon luovuttaa palkintopystin piirin toimintakilpailun aktiivisimman seuran eli Hiitolan Pitäjäseuran edustajille. Palkinnon ottivat vastaan seuran puheenjohtaja Mauri Lankinen, sihteeri Raija Laaksonen sekä varapuheenjohtaja Jouko Hämäläinen (oik.), joka piirin puheenjohtajana olisi voinut olla myös luovuttamassa palkintoa.

Ken tietää?

Kuva Kurkijokimuseon kokoelmasta

Missähän tämä kesäinen kuva on otettu?

Tiedot kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Maria Kauppinen tai sähköpostilla: kurkijokimuseo@auria.net

JATKOA SIVULTA 1

ta, matkalla olemista, vieraissa nurkissa ja vieraitten ihmisten jaloissa pyörimistä!

Viimeinen lähtö kotoa Tervusta on jotenkin jäänyt mieleeni. Oli aurinkoinen päivä. Meitä oli veneessä äiti, Hilda-täti ja viisi pientä lasta lähdössä johonkin kokoontumispaikalle. Lapset itkivät veneessä ja kis-

sanpojat rannalla, ja mummo, isä sekä Paavo-setä seisovat murheellisen näköisinä vieressä!

Onnellinen lapsuusmuistosi?

Muistan talvisen lauantapäivän ”vanhassa tuvasa”, siinä navetan päädyssä. On paistettu piiraat ja liha-paisti. On vastakirnuttua voita ja lisäksi lämmin tupa.

Ja entäs sitten se kesä, kun uutta tupaa rakennettiin. Perustuksia kaivettaessa tuli suuri kasa vaaleaa hiekkaa. Siinä meni pitkä kaunis kesä hiekkalinnoja rakentaessa. Naapuriston lapsia oli kyllä hyvänä apuna.

Mitkä ovat tärkeimmät asiat elämässäsi?

Tällä hetkellä lapsenlapset ovat tärkeimmällä sijalla elämässämme. Heille on riittävä aina aikaa. On tarjottava mummon syli ja papan polvi! Myös terveys ja rauhaisa elämä on tärkeää.

Miten olet siirtänyt perinteitä seuraaville polville?

Tyttäreni on ollut mukana kotiseutumatoilla. Karjalasta on kerrottu ja kirjoja luettu. Karjalan murre häneen ei enää tarttunut – yri-

Matkalla ”kotiin” Tervuun ensi kertaa pitkstä aikaa.

tyksistäni huolimatta. Lapsenlapset vien aikanaan katsomaan esi-isensä maita.

Perinteiden säilytys onkin jo hankalampaa. Ruokakulttuuri, tavat ja murre sekoittuvat. Ehkä se kertominen alkaa olla ainoita keinoja.

Entä Kurkijokelainen-lehti?

Kurkijokelainen on minusta hyvä tällaisenaan. En osaa enempää vaatia enkä muutoksia ehdottaa.

Ikuistettuna Tervussa kotitalomme saunan kivijalan edessä. Taustalla Ievalahti.

Mitä odotat tulevaisuudelta?

Tulevaisuuden toiveissa on, että mieheni Eero Juhani voisi luovuttaa yrityksensä johdon seuraavalle polvelle. Silloin voisimme viettää enemmän aikaa ”pohjosen mökillämme” ja muutenkin nauttia vapaudesta.

Kenelle haluaisit lähettää terveisii?

Lähetän terveiset kaikille Kurkijokelaista lukeville sukulaisilleni ja tuttavilleni! Seuraavaksi haastan Saimi Varjosen Vampulasta kertomaan oman tarinansa.

Yksi sodan jälkinäytöksistä tasan 60 vuotta sitten

Sata alusta miehistöineen määrättiin Neuvostoliiton käyttöön

“Olin Neuvostoliiton armeijan palveluksessa välirauhan solmimisen jälkeen.”

Muistiinpanoja poliisimestari Kalevi Haanperän kertomuksesta, miten hän palveli syksyllä 1944 Neuvosto-armeijan komennuksessa Virossa.

Aselepo Neuvostoliiton kanssa tuli voimaan 4.9.1944 ja välirauha solmittiin 19.9.1944.

SUOMEN LAIVASTO 1918 - 1968 teos kertoo lyhyesti tästä toiminnasta mm.: “Lopuksi on mainittava Osasto Arhon toiminta Hangossa ja Osmussaaressa eräänä saksalais-sodan tapahtumana syys-marraskuussa v. 1944. Vedoten välirauhansopimuksen 17. kohtaan, jossa määrättiin kaikki kauppalaivat asetettavaksi liittoutuneiden käyttöön, määräisivät venäläiset syyskuun lopulla asetettavaksi heidän käyttöönsä 50 kaljaasia ja 50 moottoriveneitä. Alukset piti miehittettyinä toimittaa Osmussaareen varustettuina

polttoaineella ja kymmenen vrk:n muonalla lokakuun toiseen päivään mennessä. Alukset otettiin pakko-otolla, mutta miehistöä oli vaikea saada, vaikka palkkaa luvattiin 250 mk päivässä.”

Tästä alkaa Kalevi Haanperän muistelot:

Oli lokakuun alkupäiviä. Takanani oli 4 vuotta palvelusta panssarilaiva Väinämöisellä. Olin silloin 21-vuotias. Illalla torvi kutsui kaikki miehet kannelle. Suoritettiin nimenhuuto, jossa Haanperäkin kuuli oman nimensä. Heille ilmoitettiin, että tulee kolmen päivän komennus. Päälle kakkospuku, mukaan leipälaukku ja puolen tunnin päästä astutte laituriin oleviin kuorma-autoihin. Määränpäätä ei ilmoitettu ja lähtö oli noin kello 20.00. Havaitsimme olevamme Hangossa aamuyöllä klo 4.00. Täällä oli koko satama-allas täynnä kaljaaseja tai jaaloja. Miehet jaettiin aluksiin, kuhunkin neljä miestä.

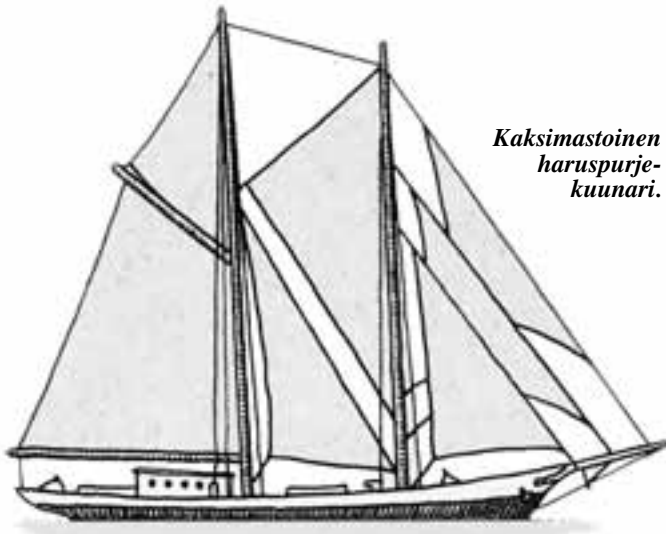
Kaljaasimme oli hyvin vanha ja vanhempi mies, Lenkkari, määrättiin päälli-

köksi. Me kolme muuta olimme tuttuja aseveljiä Väinämöiseltä. Virtanen oli konemies, Kemppi hoiteli ruoria. Koneena oli vanha Polinder, jossa oli ns. kuulasytytys. Lähtöaika oli 23.00 ja tehtävänä oli seurata saattueen keulalla olevan laivan mastossa palavaa punaista valoa. Saattueessa oli kymmenen alusta. Oma aluksemme oli huono, emmekä pystyneet seuraamaan saattuetta. Aamun valjetessa emme nähneet muita aluksia, joten käänsimme takaisin ja palasimme Hankoon. Siellä alkoi kova kuulustelu, että miksi olimme nyt siinä. Tilanne rauhoittui, koska emme tienneet, minne olimme matkalla.

Saimme uuden aluksen, Porvoossa valmistetun ASTREAn, joka oli uusi kaksimastoinen kaljaasi, joka pystyi ottamaan lastia 110 tonnia. Päälliköksem-

me tuli jo 30-vuotias Syrjänen, tosi ”velmu” mies. Muina miehinä minun lisäksi olivat Luotonen ja Virtanen. Jälleen lähtö oli 23.00 ja aamulla rantauduimme Viron rannikolle Osmussaareen. Yhteyshenkilöksi tuli suomea puhuva Neuvostoliiton armeijan kapteeni. Hän antoi ohjeet tulevasta tehtävästämme: Siirrytään Virsuun, jossa tehtävämme on kuljettaa sotamateriaalia ja muonaa Muhun saareen ja sieltä paluukuljetuksena haavoittuneita, vankeja ja vainajia Virsuun.

Laitureita ei ollut, vaan kaikki lastaus tapahtui lankulaitureita pitkin. Lastauksen ja purkutyön suorittivat paikalliset sotilaat. Olimme koko komennusajan Neuvostoliiton armeijan muonissa. Illansuussa kävimme aina noutamassa muonatäydennystä rannasta. Kuuluisi ”ryssän lippua” saimme määrättömästi, mutta se sai

Kaksimastoinen haruspurjekuunari.

Harvalla taitaa olla tietoa siitä, että suomalaisia miehiä ja aluksia joutui palvelemaan Neuvostoliittoa loka-marraskuussa 1944. Oheisessa Jaakko Haaviston kirjoittamassa haastattelussa silloin mukana ollut Kalevi Haanperä kertoo tuosta jännittävästä ja vaiherikkaasta komennusajasta.

Läheskään kaikki eivät koskaan palanneet tuolta Viroon suuntautuneelta komennukseltaan, sillä saksalaiset upottivat useita aluksia ja kaikkiaan kahdeksan miestä menetettiin ja kaljaaseja tuhoutui 16 sekä moottoriveneitä 22.

Jos jotkut teistä, hyvät lukijat, tietävät muista noista toimituksissa mukana olleista miehistä ja heidän kohtaloistaan, pyydän heistä lähettämään kirjoitettua tietoa lehtemme käyttöön. Sillä tavalla saataisiin tallennetuksi hieman lisää tietoutta noista vaikeiden aikojen tapahtumista ja siitä, miten itänaapuri saneli meille omia määräyksiään.

Kauppalaivastomme kohtalon ajat

Viimeisenä rauhan vuonna 1939 oli maamme kauppalaivastossa kaikkiaan 837 alusta. Niistä apukonein varustettuja purjelaivoja oli 157, purjelaivoja 70 ja höyrylaivoja 560. Talvisodassa menetettiin 43 alusta. Lisäksi 1941 sotaa käyvät länsivallat takavarikoivat niiden satamissa tai vaikutuspiirissä olleet suomalaiset alukset.

Suomi joutui 1944 välirauhansopimuksen nojalla sotakorvauksena luovuttamaan Neuvostoliitolle 105 parhainta laivaamme. Sodan aiheuttamien menetysten ja luovutusten takia kauppalaivastomme tappio oli 326 alusta ja maamme merenkulun uhrien määrä 1939-44 nousi 359 henkeen.

Eino Vepsä

vatsamme aina ripulille. Parempaa oli mielestäni ohraleipä. Päivittäiseen ruoka-annokseemme kuului aina myös kahvipannullinen votkaa. Sitä imettiin lapolla suuresta tynnyristä ja noutaja sai tietysti aina nieltä hieman letkusta ennen kuin sitä loroteltiin kahvipannuun. Päällikömmme Syrjänen oli usein vapaaehtoinen muonan hankureissulle.

Joskus hän tuli laivaan niin tuiskeessa, että tarvitsi apua laivaan nousemisessa. Hyvänä apuna oli

muonituksessa meillä myös laivan ruumassa olleet porvoalaiset perunat ja laatikollinen suomalais-ta vanikkaa.

Vaarallisilla vesillä

Rannan hiekkasärkät liikkuiivat myrskyssä paikasta toiseen ennalta arvaamattomasti. Erään kerran jouduimme odottamaan myrskyssä kolme vuorokautta ankkurissa, kun emme uskaltaneet mennä maihin. Toisella kerralla meille kävi niin, että ajoimme tällaiselle

Mäntii rotinoil

Vanhaa karjalaista rotinaperinnettä vaalitaan monissa perheissä vielä nykyäänkin. Samoin monet karjalaisseurat ovat ottaneet rotinaperinteen elvyttämisen oikein vuotuisen toimintasuunnitelmaansakin. Omaan lapsuudenaikaani kuuluivat ilman muuta rotinoilla käymiset. Aina kun johonkin sukulais- tai tuttuun naapuriperheeseen syntyi uusi tulokas, sinne lähdettiin viemään rotinoita.

Rotinarinkeliähän se silloin leivottiin, samoin karjalanpiirakoita ja muuta suuhun pantavaa. Vauvalle vietin jotain vaatepuolta, ja sitten se hammasrahakin oli tärkeä.

Evakkomatkojen välillä kotona Karjalassa perheemme syntyi Ritva-sisko vuonna 1942, minkä johdosta monista naapureista meille tuotiin rotinoita. Erityisesti on jäänyt mieleen

”toisiin täätinän” rotinoilla käynti. Hän ilmestyi yhtenä päivänä meille pienen munakakun kanssa ja tuumasi: ”Täs ois pien koaku reäpsäys.” Meistä lapsista se pien koaku reäpsäys maistui oikein hyvältä, sillä eihän sitä kakkua kovin usein silloin saatavilla ollut.

Nuorimman siskoni Raijan syntyessä vuonna 1946 jäivät nuo rotinat todella vähiin. Asuimme silloin Pietarsaaren lähetyvillä Pännäisten pitäjän Lövön kylässä. Seutu oli suomenruotsalaista aluetta, eikä siellä varmaankaan kukaan tietänyt tuon taivaallista rotinoista sen paremmin kuin muistakaan karjalaisista tavoista.

Yhdet rotinat kuitenkin Raijankin syntymän johdosta meille tuotiin. Lauro-lan kartanon isäntäväki Anna ja Waltter Starkjohan tulivat rotinoille monenlaisen hyvän kanssa. Erity-

Kristina Angelinan ja etämummun ensitapaaminen Chicagossa Yhdysvalloissa. Onnellisen ja ylpeän Terttu-mummun pieni silmäterä syntyi 4.9. maailmankansalaiseksi.

sesti on mieleeni jäänyt se, kun Anna-rouva kaivoi kassistaan pehmeää valkoista flanelia sisältävän paketin.

Se oli siihen aikaan todella tarpeellinen, sillä eihän kangasta silloin oikein mistään saanut.

Rotinat maailman malliin

Oma rotinareissuni suuntautui lokakuussa vähän lähinaapuria kauemmaksi. Yhdysvalloissa Chicagossa asuvan poikamme perheeseen syntyi 4.9. pieni tyttövauva. Rotinoillehan sitä lähdettiin karjalaiseen perinteeseen kuuluvalla tavalla. Rotinarinkeliä ja karjalanpiirakoita vain emme voineet mukaan ottaa, sillä ruokatarvikkeiden vieminen USA:han ei ole sallittua.

Sujuuhan se rotinareissu kyllä ihan muullakin tavalla. Pienelle neidillehän on sopivaa vietävää kaupat pullollaan. On lähes runsaudenpula. Kaikkea kaunista ja sopivaa löytyikin puoli matkalaukullista, kun mummo oli aikansa kauppoja kierrellyt.

Tuo rotinareissukin kesti vähän tavallista kauemmin, sillä eihän tuonne maailman matkojen päähän lähdetä mitään tulta haukkaamaan. Rotinareissu tuli hoidettua ja samalla tutustuttuun uuteen tulokkaaseen ja saatiin seurata, kuinka valtavasti tuollainen pieni ihmislapsi kehittyy lyhyessäkin ajassa. Hän jopa oppi hymyile-

määnkin koko naamansa levydeltä tuona aikana. Pientä jokellustakin hän aloittelei ja tuntui, että etämummun ja –papan sylissä hän olisi ollut paljon mieluumin kuin omassa sängyssä ihan yksin.

Vauva kastetaan jouluna täällä Suomessa, sillä Yhdysvalloissa on tapana, että vanhemmat valitsevat lapselle nimen jo ennen tämän syntymää. Nimien täytyy olla valmiina sekä tytölle että pojalle, ja se vahvistetaan lapsen papereihin heti syntymän hetkellä. Lapsenlapsemme sai nimekseen Kristina Angelina.

Suomalaiseen tapaan Kristinan vanhemmat Kati ja Petri haluavat kuitenkin lapselleen oikein virallisen kristillisen kasteen. Kastaminen tapahtuu sitten täällä Suomessa samoin kuin kaksoskansalaisuuden hakeminen, siellä syntynyt lapsi kun on automaattisesti USA:n kansalainen, vaikka vanhemmat olisivat esimerkiksi suomalaisia. Sanotaan, että maassa maan tavalla, nyt kaikki tapahtuu kahden maan tavalla. Nämä nykylapset ovat oikeita maailmankansalaisia.

Terttu Ketola

Kuvassa komennuksella Virossa mukana olleista Virtanen (vas.) ja Kalevi Haanperä (oik.). Kuva on otettu Väinämöisen kannella.

sillä mitään puhetta kotiutamisesta ei ollut kuulunut. (Huom. kolmen päivän komennus!) Päällikköemme Syrjänen sanoi, että nyt täällä täytyy päästä pois. Hän hoitaa puhumisen ja muut ovat hiljaa.

Hän kiskaisi pohjaventtiilin irti ja päästi laivan ruuman vettä puolilleen. Sitten hän meni ilmoittamaan kapteenille, että laivamme vuotaa. Mitä nyt pitäisi tehdä? Aiemmin uhkaavasti esiintynyt majuri tuli myös tarkistamaan laivamme vuodon. Toteamus oli, että vuoto on todellinen. Saatte lähteä kotiin, jos omin voimin luulette pääseväne perille. Lähdimme päiväsaikaan kohti Osmussaarta. Välittömästi lähdön jälkeen tartuimme pumppuihin ja tyhjensimme ruuman. Matkalamme Osmussaaren näimme kaksi kaljaasia, jotka molemmat olivat särkälle juuttuneina. Osmussaa-resta saimme lähteä yöllä klo 1.00.

Päivällä ei olisi voinut liikkua, koska saksalaiset partioivat Suomenlahdella ja upottivat kaikki liikkuvat alukset. Aamuksi piti siis ehtiä Hankoon. Tuuli oli kova jo lähtiessämme ja kiihtyi kovaksi myrskyksi melko pian. Hieman totuttomia purjehtijoita kun olimme, pääsi meiltä kone sammumaan. Siispä päätimme nostaa purjeen keulamastoon ja tottunut purjehtija Luotonen ruoriin.

Mutta mitä vielä! Purje repeytyi irti ja pyörähti yli laidan, kompassi meni rikki ja purjeenriekaleet heiluen aloimme aamuhämärässä nähdä jotain, joka osoittautui Bengtskärin majakaksi. Kuohuvista pärskeistä

näimme karien olemassaolon ja niitä väistelle rantauduimme lähelle nykyistä Kasnäsiä.

Merivartiosto alkoi tivata, millä asialla olimme liikeenteessä. Selvisihän asia ja Hangosta lähetettiin hinaaja noutamaan meitä. Sen tulo kesti kolme päivää. Päällikköemme Syrjänen totesi, että eihän tässä laiskana maata. Hän soui jollamme kanssa rantaan ja ilmoitti joillekin kalastajille, josko heillä olisi tarvetta bensiinistä, naftasta tai voiteluöljystä, joita sattui olemaan ruumassa jonkin verran. Voitte arvata, että vilinä laivamme kupeella oli valtava hetken aikaa. Tavara meni hyvin kaupaksi ja laivamiesten tulot kasvoivat. Tyhjä laiva hinattiin Hankoon. Saimme siellä kotiutamisrahaa 2000 mk ja luv

vatut päivärahat. Eipä ollut nuori poika milloinkaan nähnyt niin paljon rahaa yhdessä kourassa! Kotiuttamispäiväni oli 22.11.1944.

Lainaus SUOMEN LAIVASTO 1918-1968 teoksesta

“Viimeiset alukset palasivat Virosta 7. pñä marraskuuta, jolloin havaittiin, että merivaurioissa oli menetetty yhdeksän kaljaasia ja sotatoimissa niitä oli tuhoutunut seitsemän. Lisäksi jo menomatalla oli kaljaasi Greta kadonnut 4.-5.10. jäljettämiin. Moottoriveneitä oli tuhoutunut 22 kpl, mutta ilman miehistötappioita. Sotatoimissa tuhoutuneista kaljaaseista saksalainen sukellusvene U

481 upotti 16. pñä lokakuuta kaljaasit Endlan, Danin ja Marian tykkituloella ja puskemalla ja U 958 upotti torpedolla 25.10 kaljaasi Linnean, kun kaikki olivat paluumatkalla. Henkilötappiot olivat näissä tapauksissa kaikkiaan kahdeksan kaatunutta. Useita muitakin hyökkäysyrityksiä saksalaiset sukellusvenet tekivät, mutta epäonnistuivat. Marraskuun 2. päivänä antoi Merivoimien esikunta käskyn Osasto Arhon purkamisesta ja alukset kotiutettiin sitä myöten, kun ne palasivat Hankoon.”

Jaakko Haavisto

(Väliotsakkeet toimituksen lisäämiä.)

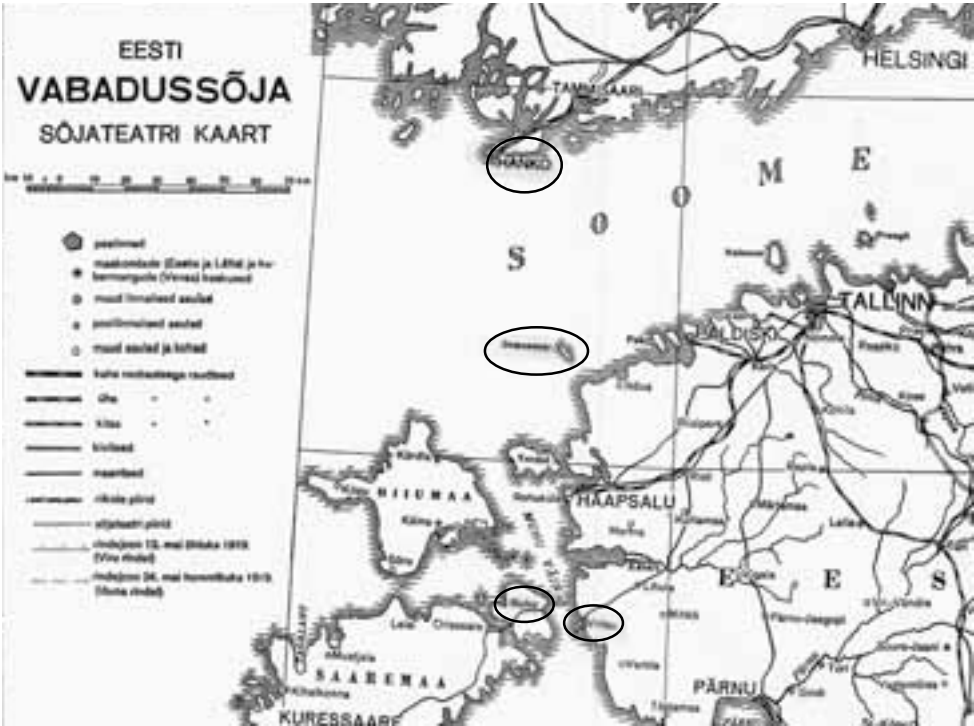
särkälle. Yritimme omilla koneilla irti särkältä, mutta voima ei riittänyt. Samalla kävi onnettomuus koneillemme. Konehan ottaa jäähdytysvettä pohjan kautta ja tällöin se imi hiekkaa niin, että kone tukehtui hiekkaan ja rikkoutui. Aikamme viittoituamme, saimme erään hinaajan vetämään meidät pois särkältä sekä hinaamaan meidät rantaan.

Rannassa tuli kova syytös niskaamme, että olimme tehneet sabotaasia ja tahallamme rikkoneet koneen. Eräs majuri heristeli

edessämme pistoolia ja uhkasi ampua meidät. Yhteyskapteenimme sai kuitenkin majurin rauhoittumaan, kun lupasimme korjata koneen. Saimme kaksi pitkää jakovainta, joilla kone hajotettiin ja hiekka saatiin poistettua sisältä. Koneen käynnistäminen tämän jälkeen oli työlästä, kun käynnistäm

Miehistön mitta täytty

Marraskuun alkupäivinä alkoi mittamme olla täysi,

Kartta toimintapaikoista.

Kotiseutumatkat ovat tältä kesältä loppuillaan, mutta täyttä päättä suunnitellaan jo kevään 2005 retkiä. Joku ehkä tekee talvisenkin matkan, mene ja tiedä ? Toivotaan retki-innostuksen säilyvän nuorisollammekin.

Muutamia matkoja itsenkin olen tehnyt oikeasti ja “hengessä mukana” olen useat kerrat piipahtanut Karjalassa ja erikoisesti Hiitolan Pukinniemessä Perälampi-nimisellä tilalla. Jos joku luulee, että tämä käyntitapa on yhtä tyhjän kanssa, erehtyy. Joskus se saa kyyneleen silmiin ja on vaistoavinaan kodin tuoksun.

Nyt monista asioista voidaan jo puhua avoimesti, mitkä ennen olivat hyvinkin salaisia, niinkuin nuo asekatkötkin. Kuten olen jo monasti kertonutkin, saimme esikunnalta luvan mennä Hiitolaan heti takaisinvaltauksen jälkeen 1941, asiana maaston ja talojen siistiminen ja korjaus sodanjäljeltä. Työtä olikin runsaasti. Esimerkiksi

maastossa oli erilaista tavaraa kuten ampuma-aseita ja ammuksia. Näistä piti ilmoittaa asemalla toimivalle esikunnalle, joka laittoi miehiä noutamaan tavarat pois. Näin mekin toimimme. Löysimme kerrankin täysin käyttökuntoiset kaksi kivääriä ja konekiväärin. Ammuksia oli runsaastikin, myös valoraketteja. Kaikista tehtiin ilmoitus ja hakija vei pois parempaan talteen.

Kun maasto oli “syynäty” ennen lumen tuloa, olivat asumukset siivottava ennenkuin omistajat tulivat koteihinsa. Tämä työ kyllä jouduttiin keskeyttämään, kun piti kattaa Pukinniemen Kansakoulu, jonka Venäläiset olivat ehtineet jo purkaa, tarkoituksenaan siirtää koko rakennus muualle. Talvi teki tuloaan ja katto piti saada kouluun. Näin kaikki sujui pieniä vaikeuksia lukuunottamatta. Kaikestahan oli pulaa, mutta ei työstä. En muista

kenenkään pyytäneen palankorotuksiakaan.

Ankeankin talven jälkeen kevät saapuu ja se toi mukanaan kyläämme asukkaatkin. Rakentamista ja korjaamista riitti jokaiselle. Talkoohenkeä ja lähimäisen auttamista. Omien peltojen sato torjui nälän, elettiin toivossa paremmasta huomisesta, vaikka sodanäänät olivatkin “taustamusikkinä” ja pommitukset peloitavia ilmahälytyksineen. Elämä jatkui rauhantuloon 1944 syksyyn asti. Tässä vaiheessa löytyi vielä yksi Venäläinen kivääri kotini metsästä. Asiasta ilmoitettiin esikuntaan, mutta sieltä ei näkynyt hakijaa.

Isäni oli piilotellut äidiltäni ja siskoiltani sitä vaatekomerossa turkkinsa sisällä, jotenka tuskin aseesta toiset tiesivät mitään, sillä siskoni ja äiti pelkäsivät aseiden laukeavan, vaikka ei siinä ollut panostakaan.

Veljeni Veikko ja naapu-

rinpoika Eino Varjus saivat evakuoimislomaa -44 ja Eino naapuritkin olivat jo lähteneet viimeisen kerran kotoaan pois, siksi Eino tuli kotini. Siellä oli ruisahoskuivumassa jonka he puivat yönaikana. Isäni akkiloima pyssy, mihinkä se pistetään? Ei esikuntakaan haakenut pois sitä ja ei sitä voi asuntoa lähelle jättää. Silloin Veikolla sytytti. Hukkasuolle.

Hukkasuolla oli meillä peltoa ja uusi läpiajettava lato heiniä molemmat päätäynä. Metsäistä matkaa pellolle n. kilometri. Sinne Eino ja Veikko heinien alle piiloittivat aseiden. Tämä oli meidän perheen asekatko, yksikössä. Tästä me Veikon kanssa puhelimme useasti, että siellä se meidän “asekatkämme” on Hukkasuolla heinien alla ladossa.

Tuli aika 1991 keväällä, jolloinka oli meidän vuoro paljastaa tämä suuri asekatko. Minä en päässyt

matkalle sairauskohtauksen vuoksi, mutta veljeni oli varma aseiden löytymisestä.

Saavuttuaan Pukinniemen haaveet haihtuivat, sillä paikalla ei ollut enää latoakaan. Kuitenkin Veikko kaiveli kepillään maata, jos kuitenkin. Olin varannut siksi kesäksi kaksi matkaa ja sain luvan hoitavalta lääkäriltäni lähteä tuolle “kotimatkallemi”. Vaikka tiesin jo etukäteen, ettei mitään rakennuksia ole säästetty, tuntuu maisema kotoisalta. Vaikka itsekin tongin aseiden kätkeä paikkaa, ei aarretta löytynyt ja mitäpä me sillä olisimme tehneetkään. Toista lienee näillä oikeilla aseiden kätkejillä ollut. Varmasti on monen mieltä painanut ja nyt kun on saanut paljastaa piilopaikan on huojentunut olo, näin ajatellen.

Näin historia kätkee asioita, mutta se myös paljastaa jossakin vaiheessa uskottomia salassapidettyjä

juttuja. Suusta suuhun-menetelmälläkin on joskus asiansa sanottavana. Nyt tieto taito aikakaudella ratkotaan monia, satojen vuosien takaisia asioita.

Tänä syksynä on vietetty runsaasti kotoalähdön 60-vuotismuistotilaisuuksia. Silloin moni sulki kotinsa oven kirjaimellisesti viimeisen kerran, sillä tuota kotia ei enää ole olemassaakaan, muualla kuin meidän vanhojen ihmisten sydämissä ja mielissä. Toivotaan, ettei nuorisomme koskaan joutuisi kokemaan samanlaista aikaa. Kotikylämme, Pukinniemi, on pyyhitty pois maailman kartalta, mutta meidän nyt sieltä pois joutuneiden vanhusten sydämistä ei mikään mahti maailmassa voi sen kodin muistoa riistää meiltä. Me talletamme sen mukanamme hautaan. Lämpöisin syysterveisin kaikille kotinsa pakolla jättäneille sisarille ja veljille. Kautiit muistot eivät koskaan katoa.

Aino Koppi
Noormarkku

Suklainen herukkatorttu isän iloksi

Sunnuntaina 14. marraskuuta muistetaan isää, ja täyteläisellä torttulla on hyvä hemmotella päiväsankaria. Kotitalousopettaja ja ruokatoimittaja Marita Suontausta on laatinut isänpäiväksi houkuttelevan herukkatortun reseptin.

Isän makuhermoja voi halutessaan kutitella lisäämällä torttutaikinaan tilkka- sen konjakkia tai viskiä. Alkoholi haihtuu uunissa, joten jalojuomalla maustettua kakkua voivat syödä myös lapset. Ohjeen valkosuklaan sijaan voi valita isän suosikin, ja mustaherukat voi korvata muilla kirpeillä marjoilla tai vaikkapa rapperilla.

Maritan kakku on helppo tehdä ja hedelmäsokeri sitoo viekoittelevat maut hienosti yhteen. Kakun voi

tehdä jo edellisenä päivänä ja tarjota täysin kylmänä.

Valkosuklainen mustaherukkatorttu

n. 8 annosta

Pohja:
100 g valkoista suklaata
75 g voita tai margariinia
1 dl Fruisana-hedelmäso-
keria
3 kananmunaa
(2 rkl viskiä tai konjakkia)
0,5 dl vehnä jauhoja
50 g jauhettua mantelia
1 tl leivinjauhetta
Täyte:
0,5 dl vettä
1 dl Fruisana-hedelmäso-
keria
5 dl mustaherukoita
1–2 dl kuohukermaa
100 g tuorejuustoa (esim.
mascarpone) tai rahkaa
2 rkl Fruisana-hedelmäso-
keria

1 tl vaniljasokeria
Vooraa leivinpaperilla kakkuvuoka, joka on halkaisijaltaan noin 23 cm. Laita uuni kuumentamaan 175 asteeseen. Sulata suklaa ja rasva mikrossa tai vesihauteessa ja anna jäähtyä.. Lisää jäähtyneeseen suklaaseokseen hedelmäso-
keri kolmessa osassa ja kananmunat yksitellen joka lisäyksen välillä voimakkaasti vatkat. Mausta halutessasi alkoholilla. Kaada taikinaan vehnä jauhot, joihin mantelijauhe ja leivinjauhe on sekoitettu. Sekoita nopeasti tasaiseksi taikinaksi ja kaada leivinpaperoituun vuokaan. Tasoita hiukan taikinan pintaa.

Kypsennä uunin alimalla rillätasolla noin 35 minuuttia. Valmis kakku on pehmeä, mutta tikulla koi-

rettaessa tikkuun ei saa jäädä taikinaa. Ota kakku pois uunista ja jäähdytä hetki vuoassa.

Sekoita kattilassa vesi ja hedelmäsokeri ja kuumentaa kiehuvaaksi. Keitä miedolla lämmöllä noin 5 minuuttia ja sekoita joukkoon mustaherukat. Kuumenna vain sen verran, että marjat sulavat. Jäähdytä.

Nosta kakku pois vuoasta tarjoiluastiaan ja poista leivinpaperi. Valuta marjojen liemi kakulle ja levitä marjat keskelle kakkua. Vaahdota kerma vaahdoksi ja sekoita sekaan huoneenlämpöinen tuorejuusto. Mausta hedelmäsokerilla ja vaniljasokerilla. Nosta seos nokareina kakulle tai tarjoa se erikseen.

Tässä on herkku, jota isä varmasti pyytää lisää.

Sota on meissä

Jo kuusi vuosikymmentä suomalaisilla on ollut tilaisuus keskittää ponnistellut rakentaviin tehtäviin. Meillä on ollut kansakunta onni vaurastua niin, että muualla maailmassa hämmästellessään saavutuksimme. Miten tuollainen taloudellinen kehitys voi yleensä olla mahdollista?

Kaikesta tuosta huolimatta me sotiemme aikana kasvaneet sukupolvet saamme päivittäin huomata, että ei sota ole sittenkään vielä jättänyt meitä rauhaan. Se on aikanaan hiipinyt meidän tunnekokemuksiimme eikä suostu lähemmään sieltä pois kokonaan. Se saattaa olla piilossa pit-

kiäkin aikoja, mutta vaanii kuin nurkan takana muistuttaaksen meitä varhaisista kokemuksistamme.

Jokaisena maanantaina puolenpäivän aikaan kuulun palohälytyksen. Turvalisuudestamme vastuussa oleva pal-olaitos kokeilee hälytyslaitteittensa toimivuutta. Kaikki tietävät syyn hälytykseen ja senkin, ettei se aiheuta mitään toimenpiteitä. Minäkin sen tiedän. Siitä huolimatta jokien sisälläni hätkähtää joka maanantai tuon äänen kuultuaan. Vasta koulunsa aloittanut lapsi minussa ymmärtää, että tuollaisen äänen kuuluminen tietää juoksua pommisuojaan.

En nyt lähde juoksemaan. Rauhoitun ja muistan, että nyt on rauha ja ääni tarkoittaa vain laitteiden kokeilua. Tajuan, että sota on jättänyt äänensä minuun.

Ukkosen ääni muistuttaa tykkien jyliästä. Ne äänet tulivat silloin aina idän suunnalta. Nykyisin ne saavat pahoja muistoja mieleeni, tulivat miltä suunnalta hyvänsä. Opin lapsena, että tykkien ääni merkitsi sotaa ja kuolemaa jossakin - eikä niin kovin kaukana.

Lentokoneen läheltä kuuluva ääni on pelottava. Se tuo mieleen suuret lentokonelaivueet, jotka lensivät hyvin korkealla kohti länttä. Muistan seisoneni talvisella pihamaalla kuuntelemassa kauheaa jyrinää ja katselemassa tähdiltä näyttäviä sunnanlintuja. Oli

jo oppinut, että oikeat tähdet ovat hiljaisia ja ystävällisiä vilkuttajia, jotka muodostavat taivaalle kuvia. Noiden jyrisevien, tähtinä kiiltävien lentokoneiden sanoma sai lapsenmielessäni aikaan valtavan pelon ja kauhun. Se tuntui vatsassa asti ja sai pienen tytön pissahädän partaalle. Opin, että nuo äänet liittyivät sotaan. Se oppi meni liian hyvin perille. Vieläkin hätkähdän lentokoneenjyrinää.

Sotauutiset maailmalta eivät ota loppuakseen. Nykyisin ne tulevat monta kertaa päivässä olohuoneisiimme, silmiemme ja korviemme tavoitettaviksi. Vaikka ne onneksemme kertovat kaukaisista asioista, ei niihin voi turtua. Uskon, että me sodan keskellä joskus eläneet koemme ne ki-

peämmin kuin rauhassa kasvaneet sukupolvet. Kaikkien niiden uutisten takaa katsovat meitä kärsivien ihmisten kasvot.

Keskellämme elää vielä joukko sotainvalideja ja sotiemme veteraaneja. Yksilöinäkin he ovat kuin huutomerkkejä yhteiskunnassamme. Hiljaa ollessaankin he tuntuvat huutavan: “Ettehan te vain ole unohtaneet, että me varmistimme aikanaan vapaan ja itsenäisen isänmaan?”

Emme ole unohtaneet. Sota on jättänyt meihin vanhempiin pysyvät muistonsa. Nuoremmille yritämme opettaa uhrinne merkityksen.

Jos rehellisiä haluamme olla, meidän on myönnettävä, että varsin usein myös oma mieleemme on sotai-

nen. Heräämme silloin tällöin “väärällä jalalla”. Lähellä asuva kansaeläjäme on silloin hyvä kohde. Hänestä on helppo löytää vika, jota voi sättiä mielen- sä mukaan. Siinä tilanteessa on suuri onnemme, jos tuo lähimmäinen on avarakatseinen ja ymmärtävainen ystävä. Onni on sekin, että olemme joskus oppineet sanan anteeksi. Senkin tiedämme, että toista tulisi kohdella samoin kuin toivomme itseämme kohdeltavan.

Meillä on siis keinoja, joilla voimme siirtää sotaa kauemmaksi omasta kodistamme ja mielestämme. Voimme ainakin läheisillemme yrittää jättää perinnöksi rauhallisia ja onnellisia kokemuksia.

Lyyli Nevanperä

Solovetskin luostari

Kävin heinäkuussa Solovetskin luostarissa. Meitä oli 22 hengen ryhmä. Isä Elias tuli Iisalimesta oppaaksemme, autoa ohjaili Petteri Keskinen Porista.

Mielenkiintoni Solovetskin luostariin heräsi aikoinaan, kun luin Kurkijoen kihlakunnan historian. Siinä (sivulla 55) kerrotaan luostarin perustamisesta 1430-luvulla ja siinä yhteydessä mainitaan viiden ”Karjalan lapsen” nimet. Näitä sukukuntia olivat Kokkoiset, Karhoiset, Piiraiset, Parantaiset, Pentsiset ja Valtoiset.

Lisäksi sikäläinen Viimolan suku teki vuoden 1470 tienoilla lahjoituksen Vjazitskin luostarille lupauksena jatkuvien sielunmessujen suorittaminen lahjoittajien edestä. Kysyin paikalliselta oppaalta, vieläkö siellä luetaan luvattuja sielunmessuja kyseisten sukujen puolesta. Tämä sanoi lupauksen jo unohtuneen.

Aikoinaan esi-isämme

ovat kulkeneet Kurkijoen kihlakunnan alueelta aina Vienanmerelle asti katsomaan Vienanmeren valkoisia valaita. Varmaankaan matkaa ei silloin tehty muutamassa päivässä niin kuin nykyään.

Jos joku on kiinnostunut lähtemään Solovetskiin, kannattaisi ennalta tutustua Herman Patinon ja Jons Carlsonin kirjaan ”Vienanmeren luostarisaaren maitovalaat”. Siinä on paljon hyviä kuvia maitovalaista ja luostarista. Raija-Liisa Pöllän kirja ”Solovetskin luostari, Venäjän historian peili” kertoo ensimmäisestä munkista Savvatista, joka tuli 1400-luvun alussa saarelle. Savvat, Herman ja Zosina perustivat aina 1930-luvun lopulle asti toimineen luostarin. Aikanaan siellä vierailivat Ivana Julma, Pietari Suuri, ruotsalaiset ja englantilaiset. Lenin ja Stalin eivät siellä käyneet, mutta kylläkin kantoiivat kirkollisveroina luostarilta kaikki varat.

Ihmemies Frenckell

Vuonna 1923 perustettiin saarelle ojennusleiri, jossa uudelleen koulutettiin työtä vieroksuvia. Frenckell-nimisen leirikoululaisen diplomityönä oli täisauanan rakentaminen vuorokaudessa. Aikaa jäi vielä kaksi ja puoli tuntia käyttämättäkin, kun sauna oli valmis. Tästä suorituksesta kulki sana Moskovaan, jonne Frenckell sai kutsun.

Moskovassa Frenckelille tarjottiin Stalinin kanavan rakentamistyötä. Hän hyväksyi tarjouksen ja rakensi 20 kuukaudessa kanavan, jonka pituus on 226 kilometriä. Siinä on 19 sulkua, ja suurin korkeusero merenpinnasta on 99 metriä. Työtä tehtiin ahkerasti yötä päivää. Jos urakkaa ei saatu valmiiksi työvuorossa, suoritettiin työrynnäkö työajan jälkeen soittokunnan tahdissa.

Mahtavasta suorituksesta kertoo Arvo Tuominen kirjassaan ”Kremlin kellot”. Tuominen oli tavannut

Solovetskin satama kuvattuna lähtöaamunamme. Taustalla kohoaa itse luostari, jota ympäröi kilometrin mittainen muuri. Muurin kulmissa näkyvät tykkitornit.

Frenckellin kanavan avajaisissa ja piti tätä mielenkiintoisena tuttavuutena. Tämä ei enää muistanut suomenkieltä, vaan puhui ruotsia. Hän sai palkkioksi Lenin-mitalin ja GPU-kenraalin arvon.

Frenckell siirtyi töihin Volgan kanavalle, mutta joutui taas vuonna 1937 istumaan vankilaan. Talvisodan alettua Stalin tarvitsi taas reipasta rakentajaa ja otti hänet pois vankilasta rakentamaan rautateitä, teitä ja kanavia.

Frenckell eleli lopun elämänsä Moskovassa kunniakansalaisena ja kuoli lopulta 1950-luvulla. Näin kertoo Solzenitsyn kirjassaan ”Vankileirien saaristo”, osa 3-4. Solzenitsynin mukaan Frenckell oli Turkin juutalaisia.

Myös Erkki Raatikainen ylistää haltioissaan Stalinin kanavan rakentamissaavutusta eräässä lehtiartikkelissaan 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa: ”Olihan valtava suoritus.” Neljännesmiljoonaa työntekijää, jotka jäivät

kanavalle, saivat muistomerkkin.

Kun alatte suunnitella matkaa Solovetskin luostariin, lukekaa nuo kirjat, niin teillä on ennakkotietoa matkan kohteesta. Luostari on mahtava rakennelma. Valkovalaat haukkaavat ilmaa kaikessa rauhassa, niin kuin ovat tehneet jo vuosituhansia.

Hyvää matkaa ja reipasta mieltä.

Kalevi Kokko
Ulvila

Kaipausero ja ikävä

Yön hiljaisuutta katselin, kuu paistoi ikkunan takaa. Odotin, että saapuisi enkeli ja tahtoisi tuskani jakaa. Oli vierineet tuskan kyneleeltä tyynyyn hiljaa poskia pitkin. Oma isä, isä Sinä rakkahin olet pois, minä ikävää itkin.

Minä rakastin, minä kaipasin enkä ymmärtänytään tuota, Isä lähtenyt olet iäks pois nyt täältä rakkautes luota. Miksi nyt, miksi nyt, minä tuskissain hoin. Enkä ymmärtänyt, Isä Jumala, Sua vastaankin kapinoin.

Oli tapahtunut kuitenkin vain juuri Sinun tahtosi mukaan. Eihän elämän päivien määrää voi itse päättää ihminen kukaan. Elonaika on lahjana annettu, on laskettu päivät ja hetket. Joka päivä on ennalta määrätty. Luoja päättää elomme.

Terttu Ketola

Syksy

Luonto pukeutuneena riisumisen vaippaan. Auringonsäteessä katoava ruska varisseet lehdet. Hiljaisuus Kiitollisuus

Laura Kurri

Rukous

Sinä, Jeesus, näet kaiken. Hiuskarvakaan ei putoa tietämättäsi. Opeta meitäkin riisuutumaan luonnon tavoin. Opeta aidoiksi rakastavaisiksi lähimmäisiksi. Me tarvitsemme Sinua ajassamme nyt enemmän kuin koskaan.

Laura Kurri

Mustikkatahas

Palailenpa vielä viime joulukuiseen marjamuistelmakirjoitukseeni, jota muutammat käsittelyvirheet olivat runnelleet. Kuvailin, kuinka marja-astiani alkoi täytyä, mustikkatahtaan tarpeiksi, ei suinkaan mustikkatahtaan tarpeiksi.

Kyseessä oli ja on vieläkin ruokalaji nimeltään mustikkatahdas, murteellisesti -tahas, jonka vaatimatoman reseptin olen lähettänyt erääseen kasvikeitto-kirjaankin. Se on kevyt jälki- tai iltaruoka kurkijokelaiseen tapaan, parasta uuden mustikkasadon kypsymisen aikaan.

Neljän hengen annok-

seen tarvitaan puolisen litraa hillottuja eli lissottuja mustikoita, litra rasvaista tai rasvatonta piimää mieltymysten mukaan, neljä ruokalusikallista ruisjauhoja tai –leseitä, pari ruokalusikallista sokeria ja ripaus suolaa. Nam!

Selailin Irja Seppänen-Poran yli neljä vuosikymmentä sitten toimittamaa Karjalan Kannaksen kansanruokakirjaa Apposkaalista mantsikkamöllöön. Kirjassa mainittiin myös mustikkamöllö, johon esimerkiksi Sakkolassa käytettiin pieniä hapaleipäpaloja, maitoa tai kermää.

Mansikan murteellinen

muoto on siis mantsikka, siinä on t-kirjain keskellä. Yritin sitäkin jutussani tarjoilla, mutta en onnistunut. Se apposkaali tai appuskaali on puolestaan hapakaali-pohjaista ruokaa. Siis hapakaali, ei hapankaali.

Niin, marjastajan selkäse on lujilla. Sitä kuvaamaan sopii hyvin pyhäjärveläinen sananpars: ”Selkä seitsemän näkkyö, vatsa vaivaise takkie”. Selkä saa kärsiä siis sen seitsemät vaivat, jotta nälkäinen vatsa tulisi tyydytetyksi. Taidatkos sen selkeämmin ilmaista!

Erkki Puputti

Elman valokuvakokoelmasta

Elma Kokkonen kutoi 1950-luvulla suuria riepumattoja navetan vintillä ystävättärensä Hilkan kanssa. Hilka Heinonen (myöh. Matintalo) on lähtöisin Kurkijoen Vätikästä. Tässä kuvassa kaksikymppinen nuori neito on kuvattuna Vampulan Kukonharjassa vuonna 1950. Hänen vanhempansa olivat Pekka ja Helena (s. Kylliäinen) Vampulan Impivaarasta. Elman ukko Petter Kokkonen oli ostanut Hilkan isän vanhemmilta Koskuin Viljamäen paikan, jossa Elma, Veikko ja Pauli Kokkonen myöhemmin syntyivät.

On isä Karjalasta Kurkijoen poikia,
ja Inkeri on äidille se paikka oikia.
On kumpainenkin siellä paljasjaloin tallannut,
ja siks' se heidän mielsensä on täks' vallannut.
En tiedä mitään Raudun lihavista riekoista,
vain kuvan olen nähnyt Terijoen hiekoista
Ja kuullut, ettei kasvussansa siellä kitsaa maa,
ja luullut lapsena, ett tuhmat "konevitsaa" saa.

Niin Karjalaan ja takaisin taas kuljin haaveissain,
kun tarinoita kertovan mä kuulin vanhempain.
Taas Karjalaan ja takaisin näin käydä myös mä saan,
ja nautiskella hetken maisemista laulumaan.

Oon Lounais-Suomen kasvatteja mailta "mään" ja "sään"
ja nauriin sijaan poskeeni mää tällään räätikkään,
on surku myöntää kesannolle jääneen kielen tuon,
mä jossa aina kuulen solisevan Vuoksen vuon.
On sukupolvi tää kuin miekka kaksiteräinen
vaikk' aito karjalainen oot, et alkuperäinen.
Mut turha varmaan on sen seikan perään nyyhkiä,
kas mielestään ei Karjalaa voi kukaan pyyhkiä.

Niin...

Karjalaan ja takaisin

Kari Rahiala lähetti Kurkijokelaiselle ja myöhemmin Kurkijoki-museoon toimitettavaksi tarkoitetun Karjalaan ja takaisin -nimisen laulun. Sen on säveltänyt Kurkijoella vuonna 1928 syntynyt säveltäjämestari Reino Markkula, jonka lauluja kuullaan usein vieläkin radiossa ja monilla estraadeilla. Hänen tunnetuimpia ja rakkaimpia laulujaan ovat varmaankin En päivääkään vaihtaisi pois, Sä kuulut päivään jokaiseen, En tuntenut sua silloin, Muistojen tango ja Syksy Sävel -kilpailunkin voittanut Vähemmän kiirettä, enemmän aikaa.

Monet meistä muistavat, että menetimme Reino Markkulan hyvin traagisesti 26.11.1997 Vantaalla auto-onnettomuudessa.

Karjalaan ja takaisin -laulun on sa-

noittanut niin ikään karjalaisjuurinen, Länsi-Suomessa Eurassa syntynyt monia satoja sanoituksia lukuisille artisteillemme kirjoittanut Jorma Toivaiainen. Tämän tunnetuimpia yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Katri Helena, Reijo Taipale, Jari Sillanpää, Eija Kantola, Kari Tapio, Sauli Lehtonen ym. Reino Markkulan ja Jorma Toivaisen yhteistyön tuloksena on syntynyt myös muun muassa laulu nimeltään Rautakangen Päänsärky.

Karjalaan ja takaisin laulun sovituksen on tehnyt eräs Suomen rautaisimmista musiikkialan monitoimimiehistä eli Jaakko Salo, edesmennyt hänkin. Kiitämme Kari Rahialaa laulun löytymisestä. Toivottavasti kuulemme tämän esitettyä viimeistään ensi kesän pitäjäjuhlilla.

Säv. Reino Markkula, San. Jorma Toivaiainen, Sov. Jaakko Salo

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Vuonna 1946 (J. K. Paasikiven)
2. Suomen Sosiaalidemokraattista Puoluetta
3. Teheranissa
4. Luita
5. Järvi Ilomantsissa
6. Lammas
7. noin 3000 yhteensä
8. kaikkiaan 369 miestä
9. Mannerheimin Lastensuojeluliiton
10. Metsäradio

TILAA
Kurkijokelainen
Vesikoskenkatu 13 As 21
32200 Loimaa
Avoinna: Ti & Pe klo 9-14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI
Puh. 7622 950,
Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

KukkaBox
Puh. 762 2669
Vastapäättä Loimaan
Aluesairaala

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN
Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalanenkatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY
Varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
oik.yo Tiina Tähtinen
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Tarjoukset voimassa: 12-13.11.2004

ISÄNPÄIVÄN VIETTOON LAADUKKAAT JA EDULLISET RATKAISUT MEILTÄ

Tuore Superior MERI-KIRJOLLOHI 2,99 kg 2 kalaa/talous (700 kg erä)	HK:n Suomalainen uunivalmis PIKNIK PAISTI 4,99 kg	Paulig Juhla Mokka kahvi 500 g (3,98 kg) 2 pkt/talous 1,99 pkt	Suomalainen Atria Takuuurea NAUDAN PAAHTO-PAISTI 8,90 kg
Suomalainen NAUDAN PAISTI-JAUHELIHA 5,90 kg	Atria kermapippuri PORSAAN SISÄFILE 12,90 kg	Kariniemen Broilerin uunivalmis file-paisti naturel ja hunaja 8,90 kg	SPAR ETUKORTILLA Frödinge Kinuskikakku 565 g (8,76 kg) 4,95 pkt

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18

Ruokakauppa Sinun makuusi

Norjalainen savustettu lohifile
10⁹⁰ kg

First Price kuorittu katkarapu 1 kg
5⁹⁹ kg

Oolannin valkosipuli- tai juustoperunat 400 g (3,25 kg)
1³⁰ pss

Koff III tai Lapin Kulta III 12-pack
7,75 + 1,20 (1,96 l)
8⁹⁵ kg

Ingman lakka likööri tai rommirusina jäätelö
1,5 l (2,53 l)
3⁸⁰

Italian kiivi hedelmä
1,49 1 kg rasia

Israelin kirsikka tomaatti (5,56 kg)
1,39 250 g:n rasia

LOIMAN
Alko 762 2062
nonstop parturi 040-765 7028
Naisellista muotia -Loimatar- 762 2848
Kahvila 762 4432
LOP-Kultapiste 763 2150
Ainutlaatuiselle naiselle ja lapselle Olgatar 762 1413
Ritvan ja Olin Eines-keittiö 76368520

SPAR

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547